

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף ד עמוד ב

	שאלים למה מאמינים? ומנסים לענות כי חזקתו בדוק	דוחים- הסיבה היא כולם נחשבים חברים בבדיקת חמץ.
וההסבר שכתוב אם אדם שנחשב	שואלים -אולי נאמן	שואלים ובי
לחבר מת והשאייר מחסן עם פירות, אפילו	כי אמרו בעלי	אמירה יש בה ממש, הם שנקטפו ביום המיתה-נחשבים מעושרים. הבית?
עונים- אלא אפשרות שניה להגיד	תשובה אם אומרים בדוק מאמינים	עונים-חזקתו בדוק
שחזקתו בדוק, אז הנוסח צריך	שבדוק ואם לא אומרים כלום אז	וכאן מוחזק
להיות "כל הבתים...בדוקין...בי"ד?"	החזקה שלא בדוק?	שלא בדק, והוא טוען שבדק.
דהיינו יש סתירה הייתי חושב שלא נאמין לו,	בא להשמיע - שהבדיקה זה מחכמים	
כי מהתורה מספיק ביטול וחכמים החליטו להאמין גם למי שבדרך כלל לא מאמינים לו.		

הסבר א' דף ד' עמוד ב' מסכת פסחים גמרא -פרק ראשון -בית מושכר-בחזקת בדוק ומצא שלא בדוק

שואלים- השכרת בית בחזקת	תשובה מדברי אב"י
בדוק-ומצא שאינו בדוק,	לא רק ממקומות שלא נותנים שכר ובודקים כי נוח לאנשים
האם מהווה מקח טעות?	לבצע מצוות בגופם, אלא אפילו במקומות שנותנים כסף ובודקים-כי נוח לאנשים לבצע מצוות בכספם.

הסבר ב' דף ד' עמוד ב' מסכת פסחים גמרא -פרק ראשון -זמן מקסימלי לחמץ ביום י"ד בניסן

תנא	אכילת חמץ י"ד ניסן	מאכיל לבהמתו	שריפת חמץ בי"ד ניסן
רבי מאיר	עד סוף שעה 5	בתחילת שעה שישית	
רבי יהודה	עד סוף שעה 4	עד סוף שעה 5	בתחילת שעה שישית
מסקנה	שואלים	אומר אב"י יש 2 פסוקים: 1. שבעת ימים. 2. ביום	
אין לאכול חמץ משעה 6	מהיכן	הראשוןשאר	דהיינו סתירה והתשובה בי"ד ניסן ביום.
	למדו?	לסתירה שזה כולל יום י"ד בניסן לביעור.	
שואלים -אולי לרבות	תשובה -לא יתכן		
ליל ט"ו לביעור?	כי כתוב ימים שזה 7 יממות וכולל את הלילה.		

תוספות מסכת פסחים דף ד עמוד ב

לאו משום דחזקתו בדוק - תימה מאי ס"ד דאי בחזקתו בדוק אם כן מה צריך לאמירה דהני כלל ואומר ר"י דמיייר כגון שבעל הבית בעיר אף על גב דחזקתו בדוק כיון דאיתיה בעיר צריך לישאל הימנו ולהכי מהני אמירה דהני דלא שאלין אף על גב דגבי טבל סמכין אחזקת חבר ואין צריך אפילו לישאל היינו משום דכיון ששולח לו לאכול מסתמא תיקנה שלא יבא לידי מכשול אבל גבי בדיקה אפילו לא יהיה בדוק לא יהיה כל כך מכשול לכך צריך לישאל אם הוא בעיר ומסיק אי חזקתו בדוק כל הבתים בחזקתו בדוקין מיבעי ליה וממילא ידעין דאמירה דהני מהני ואין צריך לישאל הימנו אפילו אם הוא בעיר ועוד פירש ר"י דס"ד דאיייר דאמרי הני לא היה בדוק ואנן בדקנו דאי חזקתו בדוק מהימני מגו דאי בעי שתקי אבל אי אין חזקתו בדוק אמאי מהימני ופרקי אי הכי כל הבתים בחזקתו בדוקין מיבעי ליה דממילא ידעין דמהימני במגו.

מדאורייתא בביטול בעלמא סגי - פי' בקונטרס מדכתיב תשביתו ולא כתיב תבערו אלמא השבתה בלב היא וקשה לר"י דהאי השבתה הבערה היא ולא ביטול דתניא בשמעתין רע"א אין צריך הרי הוא אומר תשביתו ומצינו להבערה שהיא אב מלאכה ועוד דתשביתו אמרין לקמן מאן חלק שהוא משש שעות ולמעלה ואחר איסורא לא מהני ביטול ואומר ר"י דמדאורייתא בביטול בעלמא סגי מטעם דמאחר שביטולו הוי הפקר ויצא מרשותו ומותר מדקאמרין אבל אתה רואה של אחרים ושל גבוה והא דאמרין בנדרים (דף מה.) הפקר בפני שלשה מדאורייתא אין צריך.

הימנוהו רבנן דרבנן - אף על גב דכל דבר שהוא בידם מהימנין להו לנשים ועבדים ואפילו מדאורייתא דמעשים בכל יום שאנו מאמינים לאשה ועבד על השחיטה ועל הניקור ובפ' המדיר (כתובות עב. ושם) גבי מאכילתו שאינו מעושר משמע שסומך עליה לענין חלה ומעשר מכל מקום גבי בדיקת חמץ אף על גב דבידים מ"מ אי הוי מדאורייתא לא מהימנין להו משום דאיכא טירחא יתירתא וצריך דקדוק גדול כדמוכח בירושלמי שמפרש מפני שנשים עצלניות הן ותחומין דרבנן מהימנין להו לאשה ועבד ולא קטן מדתניא בפ' כיצד מעברין (עירובין נח. ושם) אפילו עבד ואפילו שפחה נאמנת לומר עד כאן תחום שבת אבל קטנים לא דגריעי טפי מדחשיב להו בשמעתין בסוף ובפרק שני דכתובות (דף כח. ושם) אלו נאמנים להעיד בגודלן מה שראו בקוטנן עד כאן היינו מהלכין בשבת משמע אבל בקוטנן לא היינו משום דתחומין אין בידם כלל לכך אין נאמנים כמו בבדיקת חמץ.

המשכיר בית לחבירו בחזקתו שהוא בדוק - נראה לרשב"א דבשלשה עשר איירי דבארבעה עשר על המשכיר לבדוק.

וכתיב אך ביום הראשון תשביתו - פי' הקונטרס מדמחייב ביום הראשון להשבית מכלל דמקצתו מותר ואין נראה לר"י דהא תשביתו הבערה היא ולא צוה הכתוב לשרפו אלא לאחר איסורו ועוד אי ממשמעות דיום ראשון משמע מקצת מותר מה צריך לאך חלק מיהו

לאו משום דחזקתו בדוק? דקסבר: הכל חברים הם אצל בדיקת חמץ. דתניא: חבר שמת והניח מגורה מליאה פירות, אפילו הן בני יומן - הרי הן בחזקת מתוקנים. - וממאי? דילמא שאני הכא משום דקאמרי הני. - אטו אמירה דהני מידי מששא אית ביה? - אלא מאי - דחזקתו בדוק, האי הכל נאמנים? כל הבתים בחזקתו בדוקין בארבעה עשר מיבעי ליה! - אלא מאי - משום אמירה דהני, הא לא אמרי הני - לא, תפשוט מינה דאין חזקתו בדוקין - לא, לעולם אימא לך חזקתו בדוק, והכא במאי עסקינן - דמוחזק לן דלא בדק, וקאמרי הני בדקיניה. מהו דתימא: לא להימנינהו רבנן, קא משמע לן: כיון דבדיקת חמץ מדרבנן הוא, דמדאורייתא בביטול בעלמא סגי ליה - הימנוהו רבנן דרבנן.

חלק א' במסכת פסחים דף ד' עמוד ב'

איבעיא להו: המשכיר בית לחבירו בחזקת בדוק, ומצאו שאינו בדוק מהו? מי הוי כמקח טעות, או לא? - תא שמע, דאמר אב"י: לא מיבעיא באתרא דלא יחבי אגרא ובדקו - דניחא ליה לאיניש לקוימי מצוה בגופיה, אלא אפילו באתרא דיהבי אגרא ובדקו - דניחא ליה לאיניש לקוימי מצוה בממוניה.

חלק ב' במסכת פסחים דף ד' עמוד ב'

תנן תתם, רבי מאיר אומר: אוכלין כל חמש ושורפין בתחלת שש. רבי יהודה אומר: אוכלין כל ארבע, ותולין כל חמש, ושורפין בתחלת שש. דכולי עלמא מיהא חמץ משש שעות ולמעלה, אסור, מנלן? אמר אב"י: תרי קראי כתיבי, כתיב שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם וכתיב אך ביום הראשון תשביתו שאר מבתיכם. הא כיצד? לרבות ארבעה עשר לביעור. - ואימא: לרבות לילי חמשה עשר לביעור, דסלקא דעתך אמינא: ימים כתיב, ימים - אין, לילות - לא, קא משמע לן: אפילו לילות. - ההוא לא איצטריכא ליה,

רש"י מסכת פסחים דף ד עמוד ב

דקסבר - האי תנא. הכל חבירין אצל בדיקה - ואפילו עם הארץ, ובדבר שהוא מוחזק חבר מחזקינן ליה שלא עבר זמנו עד שעשאוהו.

דתניא חבר - הנאמן על המעשרות ומת, והניח מגורה מליאה פירות, אפילו הן בני יומן, שנתמרחו היום - הרי הן בחזקת מתוקנים, דודאי לא יצא מתחת ידו עד שגמר כל מצותו והכא נמי כיון דאף עמי הארץ חבירין הן על הבדיקה חזקתן שבדקוהו.

וממאי - דהא דקתני נאמנין - טעמא משום דהכל חבירים הם אצל בדיקה, דלמא אין עמי הארץ חבירים על כך, וטעמא משום דקאמרי הני אנו ראינו שבדקו.

כל הבתים בחזקתו בדוקים מיבעי ליה למיתני - ולא הוה למיתליה באמירה דהני, ומקשינן: אלא מדתנא באמירה - ודאי איכא למידק, הא לא אמרי - לא, אם כן: מאי קא מיבעיא לך, תיפשוט מינה דאין חזקתו בדוק, ומשני: מהא ליכא למידק למיפשט מידי, דאיכא לאוקמא להא כגון דמוחזק לן בהאי דלא בדק, כגון שראינוהו טרוד או יצא מבעוד יום לדרך, ואמרי הני: אנתנו בדקינהו.

בביטול בעלמא - דכתיב תשביתו ולא כתיב תבערו, והשביתה דלב היא השבתה. דרבנן - הימנוהו רבנן בחיובא דליתא אלא מדרבנן, דהם הצריכו והם התירו לסמוך באמירתן של אלו, וכח בידיהם להאמינם במידי דלאו דאורייתא.

מי הוי מקח טעות - ואם בא השוכר לחזור בו על ידי עלילותיו, ולומר: לא כך שכרתי, ואין תנאי שלנו קיים, מהו לחזור?

לא מבעיא היכא דלא יהבי אגרא - לאחרים ובדקי, אלא כל איש ואיש בודק את ביתו - דלא מצי למימר ליה מקח טעות, דאם הייתי יודע שאינו בדוק לא הייתי שוכרו - דודאי ניחא לאיניש למעבד מצוה בגופיה, ואי נמי הוה ידע דלא בדיק - לא היה מניחו בכך.

אלא אפילו באתרא - דנהיגי כל בני העיר לשכור בודקין כל איש בביתו, דאיכא השתא חסרון כיס - אפילו הכי אי ידע ביה אתמול דלא בדיק - לא הוי הדר ביה, דניחא ליה כו', והאי דקא הדר ביה - משום מלתא אחריתי היא, דאשכח ביתא אחריתי דשפירא מינה.

תנן תתם - גרסינן, ואף על גב דבפירקין היא.

ושורפין בתחלת שש - ולא ימתין עד תחלת שבע שהוא אסור מן התורה, לפי שאדם טועה בשעות.

ר' יהודה אומר - טועה אדם יותר מכאן, וצריך להתרחק מן העבירה יותר, ולא יאכל מסוף ארבע ולמעלה.

תולין - לא אוכלין ולא שורפין, כלומר: אין צריך לשרוף, ומאכיל הוא לבהמתו כל חמש - אבל הוא לא יאכל.

דכולי עלמא מיהא חמץ מששת שעות ולמעלה אסור - מן התורה, דאי לא מיתסר עד